

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției
Concursuri, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Valoarea proprietății mici.

— Scriu o carte cu subiect național economic, aș vrea să mă dumiresc asupra imputării ce se face poporului nostru, că e leneș.

Adevărat că credința aceasta despre poporul nostru este acreditată în opinia publică străină dar nu este adevărată.

În țările feudale unde pământul este concentrat în mâinile marilor proprietari, țăranul lucră a lenea ca să-și împlinească ziua de lucru, căci rodul e al proprietarului. A lui e traiul vieții, de pe o ziună pe alta, lucrul lui se estinde până la satisfacerea acelor trebuințe, că doar nu e el făcut pe lume, — își zice — ca să îmbogățească pe boierul. Pe aceasta rațiune ce lucrează e rău lucrat și nici nu vrea să învețe a lucră mai bine. Că pentru cine?

Țăranul sub iobăgie se fereă de pământ căci eră împreunat cu robotă. Fie-care se estindea dar numai la strictul necesar de pământ. După desrobirea de sub robotă, conservativ de firea lui se ademeneste cu încetul la lucru conștient și la fructele acestui lucru, la cumpărarea de pământ, așa cu încetul se formează mica proprietate. Unde s'a format apoi mica proprietate, coșnița, se începe și munca stăruitoare de albini. Țăranul nostru ia concurența economică cu maghiarul, neamțul și slovacul Pecicanul, Nădlăcanul, B.-Comloșanul, Socodoranul nu e îndărătul plugarilor de alt neam. În Ardeal ia concurența de lucru cu sasul. Prin aceasta susținem teza, că poporul nostru nu din o lenevie obiceiul a rămas îndărăt, ci din vina referințelor externe între cari a trăit.

Între aceste referințe sunt favorizarea culturală și materială a altor neamuri. Școli agronomice, concesiuni, colonizări, cu un cuvânt celorlalte neamuri li-s'a dat pământ și condiții culturale pentru o lucrare intenzivă. Toate aceste avantagii poporul nostru le-a suplinit cu sirguința și inteligența lui obiceiul ce dau dovadă de calități superioare de productivitate.

Pe când românul își menține locul ca putere productivă, e în desavantajiu în spiritul de cruțare. Temperamentul viu al românului este închinat spre lux și n'are industria proprie pentru

satisfacerea pretențiilor sale luxurioase, de aici urmează perderea național economică, trecerea agonisei sale în camera industriei streine, întărirea clasei industriașe de alt neam. Temperamentul domol al neamțului înse il predispune pe acesta la păstrare și în păstrarea aceasta zace comoara lui. Pe cale culturală însă se pot echilibra și aceste dispoziții antitetice. Înțeleg prin industrializarea unei părți a poporului nostru, ca schimbul de bunuri să se întâmple între țăranul și industriașul român.

Temperamentul viu și inteligența superioară a românului îl face predestinat pentru industrii, rasele latine peste tot sunt predispușe pentru viața practică. În atelierele industriale românii se disting prin inteligența și sirguința lor. Încă o dovadă, că e falsă imputarea, că românul suferă de obiceiul leneviei. Din contră e fruntaș între muncitori, de aici și provine că sunt cei mai cercați. Derbedei vor fi și între ai noștri dar nu tipuri singuratică dau caracteristica unui popor, ci calitățile lui obiceiurile. Și calitățile obiceiurile ale românului sunt: inteligența și sirguința.

Aceste calități caracterizează și pe intelectualii noștri, cari nu se bucură de aceleași avantagii ale învățământului pregătit de care se bucură cei de alt neam și totuș în viață își eluță din propriile lor puteri locul cel dintăiu.

Chestia agrară nu este numai chestie de pământ ci deodată cu aceasta și chestie culturală. În dezvoltarea armonioasă a proprietății mici și a industriei mici vedem noi progresul economic al poporului nostru în stadiul lui de astăzi. Aceasta politică conștientă de economie națională va distruge cu desăvârșire legenda despre lenevia obiceiul a poporului românesc.

Poporul bulgar este adus ca exemplu de hărnicie tipică, ca o hărnicie obiceiul deosebită de vecinii lui din regatul român. Faptul e că în Bulgaria nu sunt latifundiile dominante, ci proprietatea mică, coșnița care a resplătit pe muncitorul ei, a făcut din bulgar un priceput agronom și fără inteligență superioară, căci sub »cap de bulgar« se înțelege dincolo cap sec. Pe proprietatea mică s'a dezvoltat o cultură agronomică și cu calități mai mici cum se zice, că ar fi poporul bulgar.

Țăranul din regatul român are calități intelectuale superioare bulgarului și a noastre a tuturor de aici, un capital intelectual și moral de prima forță, dar el n'are proprietate, a rămas robul proprietarului. În aceste condiții el e ca tot sclavul, muncitor sâlnic, brațe lânțuite și inimă arsă.

Regenerarea țării nu se poate face prin ameliorarea inoelilor, căci aceea e numai o ușurare a robotei, dar nu-l face pe țaran mai bun lucrător, nu urcă productivitatea țării. Regenerarea se poate face numai prin schimbarea sistemului agrar, anume prin formarea proprietății mici și deodată cu aceasta ca procesul civilizațiunii să se facă repede, prin întemeierea unei culturi a țaranului român. Sunt siguri că în scurtă vreme proprietarul mic cult va preface țara românească în timp de pace într'un Canaan. În timp de războiu într'un cuib de eroi.

Și nu în Dobrogea are să se rezolveze chestia agrară în țara românească, prin cercetări parțiale, ci acasă în inima Bărăganului, aici să se creeze proprietatea mică și farul ei cultura proprietarului mic, pentru că aici e centrul puterii românești.

O țară agricolă care are marea lângă Bărăganul ei, când va angaja capitalul intelectual și moral al țaranului român la opera civilizatorică ce-i sta deschisă și se impune chiar de sine prin situația ei geografică și comorile din sânul pământului ei, n'are să se mai teamă de invazie evreiască, ori de alte dihanii ale invaziunii. În lipsa acestei angajări a țaranului român la opera civilizatorică a țării, țara românească va rămâne vecinică o chestie deschisă a sfâșieri de sine.

Circular

cătră P. T. membrii ordinari și adhoc ai sinodului protopopesc din tractul Beiușului.

Fiind însărcinat din partea Ven. Consistor orădan cu conducerea actului alegerii de protopop în tractul vacant al **Beiușului**, în consonanță cu prescriesele Stat. Org. și Reg. p. aleg. de prot. prin aceasta public și convoc sinodul protopopesc electoral al tractului Beiuș, pentru alegerea de protopop, pe ziua **sâmbătă, la 14/27 dec. 1913** a. c. la 10 oare în sf. biserică din Beiuș, observând, că alegerii îi va premerge sf. liturgie, împreună cu chemarea Duhului sf.

La acest act sunt poftiți a lua parte toți P. T. membrii ordinari și adhoc.

Oradea-mare, la 29 nov. (12 dec.) 1913.

Andrieu Horvath,
comis. consist.

Greșeli primejdioase.

În unul din numerii acestui an a »Românului« din Arad, un canonist îngrijorat de soarta bisericii ortodoxe române, a scris un articol de orientare în care dă directiva înțelegerii acestei chestiuni. Canonistul confundă întemeierea unei biserici noi, cu o despărțire ierarchică. Imediat am lamurit chestia într'un articol, ca să nu se acrediteze la noi o părere greșită ce ar putea servi de punct de mănecare la cei ce agitează înființarea bisericii ortodoxe maghiare. Tacerea ziarelor noastre în chestia aceasta ne-am explicat-o așa, că oamenii au înțeles greșala și prin tăcere vor să suprimă o discuțiune ce ar atrage atenția cercurilor militante la concesiuni benevol oferite, de cari dâșii nici nu visau că ar fi posibile. Credința aceasta mi-a întărit-o un fruntaș al vieții publice dela care indirect am putut stoarce declarația, că părerile debitate de canonistul »Românului« sunt greșite.

Dar ni-am înșelat: »Românul« în primul Nrului 260 debitează de nou »Părerea din public« sub titlul »Biserica orientală ungurească« în care neîndoișor tot »canonistul« tractează de nou chestia înființării bisericii ort. ungurești cu aceeași scrupulozitate și formă de scriere. Domnul acesta după-ce se ocupă cu dușmanii bisericii noastre scrie din cuvânt în cuvânt: »Acum, cu siguranța o să vina și biserica orientală ungurească, care se va nuzui să-și recupereze și din biserica orientală românească credincioși, — deci de pe acum putem să fim pregătiți, că vom avea cu biserica orientală ungurească, mai ales în orașe și în sate amestecate, procese de despărțire a averilor bisericesti, după cum le-am avut și le avem, cu biserica sârbească«.

Fixăm de nou aceasta inconștientă abdicăție, cu rugarea de a da atenție celor scrise deja în materia aceasta, ca să nu se facă dintr'o inconștientă scrupulizare o mare tradare a intereselor bisericii ortodoxe. Îndeosebi insistam la Românul să nu angajeze autoritatea comitetului național sub a cărui nume apare la lovitura bisericii ortodoxe.

În celelalte preocupății ale »canonistului« foarte bine, în timpurile grele peste cari trecem tot omul are datoria de a spune tot ce crede că e salutar pentru biserică. Dar afacerile interne ale bisericii ortodoxe criticate de canonist își au forul lor. Domnul canonist judecând după tonul autoritativ și orientarea asupra afacerilor bisericesti, probabil este și membru al corporațiilor bisericesti, al consistorului, sinodului și al congresului național bisericesc ori măcar numai a uneia dintre aceste, ce bun serviciu ar face dacă le-ar aduce acolo, ca să se audă și ceea-

laltă parte și să se afle adevărraul vinovat al ignoranței ce o apostrofează în scrisul său. Ori înainteze un memorandum în care să-și cuprindă toate nedumeririle sale și să ceară dela episcopul diecezan de-baterea lui în consistor. Să avem încredere unii în alții, și să ne îndreptăm unii pe alții, și numai acela care nu va ascultă de sobor să-ți fie ție ca un păgân și vameș precum este scris. Vino domnule canonist căci noi încă avem multe de spus despre păcate intra et estra muros. E supremul moment ca să ne cunoaștem pe noi înșine.

Congresul

Societății femeilor Române la Iași.

Duminea la 7 noemvrie la ora 10 jum. s'a oficiat în catedrala mitropolitană din Iași un parastas pentru odihna sufletelor soldaților morți pe câmpul de război.

Asistă toate autoritățile precum și toate doamnele din societatea ortodoxă în frunte cu doamna Alexandrina Grigorie Cantacuzino.

Asemenea asistă ofițeri superiori din garnizoană, d. niștru Bădărău, d. G. Lascar, secretarul general al ministerului cultelor și general Popovici din partea misterului de război

Serviciul divin a fost oficiat de mitropolitul Pimen împreună cu episcopul Teodosie al Romanului și Nicodim Munteanu al Hușului.

După terminarea serviciului divin I. P. S. Sa mitropolitul Pimen mulțumește doamne or din societatea ortodoxă pentru inițiativa organizând acest parastas. I. P. S. Sa face apologia soldaților căzuți pe câmpiile Bulgariei și donează suma de 300 lei văduvei Anica Dumitru al cărei soț a murit în Bulgaria.

După terminarea parastasului la ora 11 jum. a avut loc inaugurarea grădinei de copii a societății ortodoxe — secția Iași din strada Socola. La această solemnitate au asistat autoritățile precum și toți congresiștii

Arhiereul Antim Petrescu, vicarul mitropoliei Moldovei, după oficierea serviciului arată importanța noului așezământ cultura, relevă că el este singurul în acest gen în orașul Iași

La grădina de copii inaugurată azi continuă vorbitorul și a căreia înfăptuire a costat suma de 41 mii lei, s'au înseris 52 de copii, ceea ce pentru primul an de funcționare înseamnă foarte mult.

Sfinția Sa laudă activitatea societății ortodoxe spunând că acea activitate a dat până în prezent roade din cele mai binefăcătoare.

Pe lângă această grădină de copii s'a mai înființat și un institut de domnișoare precum și o bibliotecă ce poartă numele lui Gheorghe Alexandru Mavrocordat pentru înființarea căreia principesa Olga Sturdza a dăruit suma de 1000 de lei, iar principesa Maria Moruzzi 00 lei.

P. S. Sa încheie aducând mulțumiri doamnelor din comitet pentru bunăvoința cu care au răspuns la această nobilă chemare

După aceasta a urmat un mare banchet la Hotel Traian dat de societatea femeilor române în onoarea congresiștilor. Au toastat: Mitropolitul Pimen, generalul Popovici, D. Garboviceanu, O. Theodorianu, Ion

Ursu episcopului Theodosie al Romanului, A. D. Xenopol și protopopul I. Teculescu din Alba-Iulia.

La orele 4 și jum. a avut loc cu o deosebită solemnitate inaugurarea institutului de domnișoare al soc. ort. rom. secția Iași.

S'a oficiat un scurt serviciu religios. Din acest prilej a vorbit d-na Maisner și d-na Alexandrina Gr. Cantacuzino.

Episcopul Theodosie al Romanului citește două telegrame: una din partea Reun. fem. gr. cat. din Blaj și cealaltă din partea Reun. fem. ort. din Hunedoara. P. S. Sa dă apoi citire telegramii primită din partea M. Sale Regelui.

Seara la orele 9 a avut loc banchetul oferit de I. P. S. mitropolitul Moldovei. Primul toast l-a ridicat I. P. S. mitropolitul Pimen pentru mitropoliții Meșianu, și Vladimir de Repta, urându-le viață lungă pentru propășirea neamului românesc. I. P. S. Sa a toastat apoi pentru doamnele din comitetul central al Soc. ort. precum și în sănătatea tuturor congresiștilor.

D. A. D. Xenopol relevând frumosul succes al acestui congres închină în sănătatea aceluia, cari cu prezența lor au contribuit la reușita congresului.

CRONICA.

Comemorarea Marelui Mitropolit Andreiu.

Ieri sâmbătă în 30 noemvrie (13 decemvrie). s'a serbat comemorarea Marelui Mitropolit Andreiu baron de Șaguna. În catedrala din Arad s'a celebrat un parastas solemn de cătră protopopul Vasilie Beleş asistat de preoții Gavril Bodea, Traian Vătan și diaconul dr. Lazar Iacob. Au luat parte întreg Consistorul în frunte cu P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp elevii inst. ped.-teologic, elevele școlii civile de fete în frunte cu corpurile profesoriale. După parastas toți participanții s'au întrunit în sala festivă a seminarului, în care dl profesor de teologie dr. Lazar Iacob prin o vorbire frumoasă și bine simțită a fost priceput interpret al meritelor „acestu Moise al neamului românesc de sub coroana sf. Ștefan”. A urmat pauză școlară.

Adunarea învățătorească. Sâmbătă în 16/29 noemvrie a. c. ș'au ținut învățătorii din tractul ppesc Buteni adunarea de toamnă în Buteni. Cu aceasta ocaziune s'a ascultat prelegerea învățătorului din loc Cornel Voda despre Bela al IV-lea, iar Romul S. Boșcaiu a preles: „Toporul și pădurea”. Ambele prelegeri au fost de model și declarate de binesuccese. Adunarea hotărăște ca să se introducă din nou uzul, ca cu ocaziunea adunărilor să nu propună învățătorul din loc, ci ori care alt membru pe care îl va designa prezidiul, iar prelegerea să fie anunțată în convocator adunării. Tînărul R. S. Boșcaiu a predat liber dizertațiunea „Indrumătorul curentului realist în Germania” prin ce numitul a dovedit că poșede frumoase cunoștințe literare. Adunarea a desbătut cu demnitate toate celelalte puncte din program, precum și cercularul primit dela comitetul central. Pentru manifestarea recunoștinței față de vrednicul fost profesor Dr. Petru Pișoș, prin ridicarea unui monument, în adunarea de față să colectează suma de 82 cor. La do.ința mai

multor membrii, tinărul inv. din loc C. Voda a stat la dispoziție cu recvizitele fizicale și chemce, arătând inmanuarea și combinarea aceloră. Adunarea ia esprimit mulțămă și la rugat să publice în organul reun. unele îndrumări pentru acele combinații chemice. S'a propus să fie rugat comitetul central a interveni la autorii de manuale școlare și să li-se atragă atențiu-neea asupra greutăților ce ni cauzează prin schimba-reea unor manuale în tot anul făcându-să spese pe cari copiii și părinți nu le pot suportă. Adunarea de pri-vară s'a decis să se țină în Moneasa.

Cât cheltuiesc statele pentru armată și cât pentru cultură? Austria cheltuiește pentru armată peste 292 milioane, pentru cultura poporului 40 milioane; Germania pentru armată 1112 milioane, pentru cultura poporului 372 milioane; Franța pentru armată 1044 milioane, pentru cultura poporului 293 milioane; Anglia pentru armată 1655 milioane, pentru cultura poporului 375 milioane; Italia pentru armată 409 milioane, pentru cultura poporului 64 milioane; Rusia pentru armată 769 milioane, pentru cultura poporului 60 milioane; Spania pentru armată 180 milioane, pentru cultura poporului 45 milioane; Belgia pentru armată 63 milioane, pentru cultura poporului 15 milioane; Danemarca pentru armată 24 milioane, pentru cultura poporului 11 milioane; Svedia pentru armată 85 milioane, pentru cultura poporului 19 milioane; Serbia pentru armată 20 milioane, pentru cultura poporului 6 milioane; România pentru armată 42 milioane, pentru cultura poporului 20 milioane; Olanda pentru armată 90 milioane, pentru cultura poporului 20 milioane; Norvegia pentru armată 25 milioane, pentru cultura poporului 14 milioane; Portugalia pentru armată 49 milioane, pentru cultura poporului 14 milioane; Grecia pentru armată 27 milioane, pentru cultura poporului 5 milioane. În total statele europene cheltuiesc pentru militarism 6233 milioane, iar pentru școale și biserici nici a patra parte (1450 milioane).

Cele trei ginți (seminții) din Europa. — Popoarele din Europa se țin de umrătoarele trei ginți: latină, germanică și slavă. Afară de popoarele acestor ginți, mai sunt și câteva popoare mici, venite în urmă din Asia, cari sunt de seminția mongolică (ural-altaică, (turanică), cum sunt Finii, Tătarii, Maghiarii, Turcii și alte câteva fărâmaturi. De ginta latină sunt: Francezii 45 milioane, Italienii 36, Spanioli 20, Români 14, Portugezi 6 milioane. Cu totul 121 milioane. De ginta germanică; Germanii 78 milioane, Englezii 44, Danezii și Norvegienii 5, Svedezii 5 milioane. Cu totul 132 milioane. De ginta slavă: Rușii 107 milioane, Slavii din Austro-Ungaria 22, Slavii din Peninsula balcanică 8 milioane. Cu totul 137 milioane.

Propagarea creștinismului — cu aeroplanul. — Misionarul german Bruno Heltke a recurs la un nou mijloc pentru a-și face călătoriile de misionar prin Nou-Camerun și Swakopmund. Din cauza insuficienței rețelei ferate prin această colonie germană, misionarul amintit întâmpină mari greutăți și astfel s'a hotărât să-și facă călătoriile cu un aeroplan, pe care și l-a comandat dela o societate din Mannheim. Învață pilotajul și apoi își va începe călătoriile de misionar printre indigenii coloniei. De sigur Heltke și-a dat seamă de impresia ce-o va face astfel printre Negrii din Camerun, cari văzându-l coborând din înălțimi, vor rămâne înmărmuriți în fața „trimisului lui Dumnezeu, pororit din ceriu“.

O schimbare în catalogul papilor. — Anuarul, pe care-l publică Vaticanul, an de an, despre starea întregii Biserici catolice — sub titlul „Anuario Pontifico“ —, anul acesta a început să dea din nou (ca și înainte de 1870) catalogul complet al papilor. Din acest catalog s'au omis, anul acesta pentru întâia dată, cinci papi, despre cari o comisie specială instituită de Piu X a dovedit că nu au loc în acel catalog. Patru dintre ei, și anume Bonifațiu VI. (896), Leo VIII. (963), Bonifațiu VII. (985) și Benedict X. (1058-9) au fost numai pretendenți la tronul pontifical, respective contra-papi, iar unul, Ioan XVI. (996), nici n'a existat. Greșala s'a făcut din partea biografilor din evul mediu al papilor, cari cetind rău însemnările, ce aveau la dispoziție referitor la episcopii Romei, au numărat între papi și pe acestea cinci, cari de fapt nici când nu au fost locuitorii lui Hristos. Duchesne și P. Genocchi au insistat încă de mult asupra revizuirii catalogului papilor, ea s'a făcut însă abia acum. În urma ștergerii celor cinci din catalogul papilor, numărul lor s'a redus cu 5. Așa că, până când Leo XIII figură ca al 263-lea papa, Piu X este numai al 259-lea.

Trenurie separate. Pentru înlesnirea circulației, prevăzută cu prilejul sărbătorilor de Crăciunul noui Direcția căilor ferate de stat avizează publicul despre următoarele trenuri separate ce se vor pune în circulație: 1. Pe linia *Arad—Budapesta*, (gara centrală) vor circula 2 trenuri de persoane separate (cl. I—III). Unul în 24, 26 dec. a. c. și în 2 ian. 1914 plecând dela Arad a. m. la oarele 11.7. Sosește la Budapesta seara la 6.45. Altul în 26 dec. a. c. și în 1 ian. 1914 plecând dela Arad seara la 0.10 și ajungând la Budapesta dimineața la 5.30. 2. Pe linia *Budapesta (gara de vest)—Timișoara* va circula în 20 și 23 dec. a. c. un tren special accelerat și unul personal. Trenul accelerat pleacă d. a. la 2.50 și ajunge la Timișoara-Iosefin seara la 8.41, iar cel personal pleacă die Budapesta seara la 8.30 și ajunge la Timișoara dimineața la oarele 5.39. 3. Pe linia *Segedin—Timișoara-Iosefin* în 20 și 24 dec. a. c. va circula un special tren de persoane (cl. I—III) plecând dela Tegedin d. m. la 1 oară și ajungând la Timișoara d. m. la 4.24.

Congres musulman în România. În cursul acestei luni se va ține la Constanța un congres al musulmanilor din România, la care vor lua parte musulmanii din Dobrogea și cei din teritoriul anexat și din întreaga România. Scopul acestui congres este ca prin contactul musulmanilor din teritoriul anexat cu coreligionarii lor din Dobrogea, cari s'au bucurat totdeauna de cea mai largă și mai perfectă toleranță religioasă și de toate roadele civilizației, musulmanii din teritoriul anexat să fi indemnnați a deveni propagatorii ideilor și intereselor românești, arătând tuturor populațiilor din Cadrilater epoca de pace și prosperitate pe care o aduce România — aceasta și în interesul lor și în interesul țării. În Constanța le-a edificat dar statul o moschee în inima orașului care dominează tot orașul. Anțerț primise hogia turcească pe vizitatorii din patria lor mamă cu cuvintele: „Aceasta este țara libertăților, țară care ridică lui Allah moschee.“

Portul românesc — premiat. Dacă ne mândrim cu dulcele nostru graiu strămoșesc, cu „frumoasa limbă românească, cași care „altă limbă armonioasă — nu mai găsim“ apoi nu mai puțin mândri trebuie să fim și cu pitorescul nostru port național... În Ohio-America, Românii emigrați au făcut o petrecere poporală la care

s'au jucat diferite jocuri românești. Mai mult a atras atențiunea privitorilor — în mare parte Americani — o păreche de țărani de origine din Banat cu frumosul lor port. Niște Americani bogați au fost foarte fascinați de frumosul port românesc și fiindcă le-a plăcut mult au dat un premiu de 100 dol. celor ce l purtau. Să păstrăm cu sfințenie mândrul port național moștenit dela părinți, ca un mijloc, care vorbește destul de evident despre inteligența și dexteritatea pop. român.

Tunel între Anglia și Franția. Tratatul dintre guvernul englez și cel francez pentru săparea unui tunel sub canalul „La Manche” s'au început iar. Chestiunea se află din nou în examinare și se crede că în decurs de 5 ani tunelul, care va fi dublu se va sfârși costând vre-o 400 mil. franci... Va fi o nouă minune a „secolului luminilor”.

Talmudul în limba maghiară. Ovreeii adunându-se zilele trecute — la B.-Pesta — având în vedere procesul ovreiiului Beilis din Kiew, acuzat cu săvârșirea unui omor ritual — au luat hotărârea, să traducă sf. lor „lege” în limba ungurească.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Ignesti** (Ignafalva) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumente:

1. Dela epitropia parohială: 200 cor.; 2. 16 jugh pământ și grădină școlară; 3. Naturale în preț de 130 cor.; 4. 6 stângini lemne, din cari se va încălzi și școala, conferință 10 cor., scripturistică 10 cor. Locuință corespunzătoare. Intregirea salariului e cerută dela stat.

La recurse sunt a se alătura în original următoarele documente: 1. Estras de botez, 2. Diploma de învățător, 3. Atestat de apartinență, 4. Atestat de serviciu.

Alesul va prevedea strana fără alta remunerație. Recursele adresate către comitetul parohial din Ignesti sunt a se înainta P. O. Of. ppbit. din Buteni (Körös-bökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter, insp. școlar.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confes. gr. or. rom. din **Ficătar**, protopresbiteratul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 605 cor. 2. Intregirea salariului fundamental, dela stat, 395 cor. 3. Eventualele cvinvenale dela stat. 4. Pentru conferință 15 cor. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 6. Locuință în natură cu a $\frac{1}{4}$ jugăr intravilan. 7. Dela înmormântări, unde va fi poftit, 1 cor.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ, se îngrijește comuna bisericască; iar de a locuinței învățătoresci, învățătorul.

Alesul, fără altă remunerație, e îndatorat să provadă strana în biserică, să conducă regulat pe elevi la biserică și să învețe atât pe cei de toate zilele, cât și pe cei de repetiție, cântările și răspunsurile liturgice.

Reflectanții sunt poftiți a-și aterne petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și să se prezinte în termenul concursual, într'o duminică, sau într'o sârbătoare, în sf. biserică din Ficătar (Feketeér, Temes-megye), spre a-și arăta dexteritatea în tipic și în cântare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului al treilea de învățător ori învățătoare la școala conf. gr. or. rom. din **Răchita**, protopopatul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. În bani gata 341 coroane.
  2. Dela 300 nri case, 12 $\frac{1}{2}$ kgr. cucuruz în boambe adevă 37-50 m. metrice, a 12-40 fil. metrul, 465 cor.
  3. Ce mai lipsește în senzul art. de lege XVI din 1913, se cere dela stat conform specialei înalte rezoluții ministeriale de sub Nr. 1799/1913.
  4. Pentru conferință, dacă participă 20 coroane.
  5. Pentru scripturistică 5 cor.
  6. Dela înmormântări, unde e poftit, 1 cor., cu liturgie 2 cor.
  7. Pentru locuință și grădină 220 coroane.
- De încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască

Alesul, respective aleasa, trebuie să instrueze școlarii și școlărițele în cântări, în lucru de mână; iar în dumineci și sârbători să-i conducă la biserică și să-i supravegheze.

Petițiile instruate conform legilor în vigoare, să se trimită în original comitetului parohial din Răchita, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megye), în termenul concursual; iar reflectanții, respective reflectantele, sunt poftiți a se prezenta într'o duminică sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Răchita (Rekketyő) spre a-și arăta dexteritatea în cântare și în tipic.

Cei sau cele cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu și conduită dela protopopul concernent.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala cofes. gr. or. rom. din **Babșa**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu, în bani gata 910 cor.
2. Trei jugăre pământ a 30 cor. 90 cor.
3. Scripturistică 20 cor.
4. Conferințe 20 cor.
5. Dela fiecare înmormântare 80 fil.
6. Eventuală întregire dela stat.
7. Locuință în natură, cu grădină.

Dările după pământ cad în sarcina învățătorului.

Petițiile concursuale, instruate cu documentele de lipsă în original și, dacă reflectantul e deja în funcție, și cu atestat dela respectivul protopresbiter tractual, au să se adreseze comitetului parohial din Babșa, pe

calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belence, Temes-megye).

Dacă reflectantul e asetat, fără a fi făcut anul de voluntar, e dator să descopere lucrul acesta în petiția concursuală.

Cocurenții au să se prezenteze într-o duminică ori într-o sărbătoare în sf. biserică din Babșa, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și în cântare.

Cei cu pregătiri mai înalte, și cei apti a dirigi cor, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare la una din școlile de fete din **Pecica-română** tractul Aradului în conformitate cu ordinul Ven. Cănsistoriu de sub Nrul 5151/913, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental 1200 cor. 2. Retribuțiune pentru cortel în bani 240 cor. 3. Pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ 120 coroane.

Aleasa de învățătoare va fi îndatorată a instrui la școala de fete ce o va dezignă autoritatea școlară, școlărițele sale și în lucrul de mână și cântări bisericești, iar în dumineci și sărbători să le conducă la sfta biserică și acolo să susțină ordinea între ele.

Petițiunile ajustate conform Regulamentului din vigoare și adresate comitetului parohial din Pecica-română (Ó-pécska) să le subștearnă oficiului protopopesc în Arad.

Reflectantele sunt poflite a se prezentă în termenul concursual în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Pecica-română spre a fi cunoscute și în persoană din partea alegătorilor.

Din ședința comitetului parohial din Pecica-română ținută la 3/16 noemvrie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Beleş*, protopop insp. școl
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoare vacant din **Șumugiu**, (Váraduzsopa) se eserie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele acestui post sunt: 1. Dela parohieni 580 cor bani gata. 2. Din cantorat 20 cor. 3. Cvarar corăspunzător cu grădina de legume. 4. Intregirea dela stat.

Scripturistica, participarea la conferințe, încălzitul și curățitul salei de învățământ, cad în sarcina parohiei.

Alesul va provedeă cantoratul în biserică fără altă remunerație, și va instrui elevii în cântările bisericești.

Reflectanții sunt pofțiți, ca rugările ajustate cu toate documentele prescise, adresate comitetului parohial din Șumugiu, să le înainteze P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, prezentându-se în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta capabilitatea în tipic și cântări.

Șumugiu, la 10/23 noemvrie 1913.

Pentru comitetul parohial.

Petru Bogdan,
paroh-președinte.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopop inspec-
tor școlar.

—□—

1—3

Pentru postul învățătoare nou sistemizat la a 2-a școală înființată în **Tășad** (Tasádfő), se publică concurs cu termen de **30 zile** dela publicarea primă, pe lângă venitele următoare:

1. Dela comuna bis în bani gata 100 cor. 2. Intregirea din partea statului, conform rescripțului ministerial de Nrul 137.351/913 3. Pentru locuință și grădina până când se vor face cele de lipsă i-se va da relutul corăspunzător conform legii din 1907. 4. Pentru scripturistica și participare la conferințe i-se va da un pașal anumit.

Încălzitul și curățitul salei cade în sarcina parohiei.

Alesul este îndatorat a conduce elevii la biserică, și să conducă strana stângă. Cei cari sunt apti a conduce cor, vor fi preferiți. Pot să competeze și învățătoare respective acestea vor fi preferite.

Petițele ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Tășad, sunt a se înaintă la P. On. oficiu protopopesc ort. român din Oradea-mare, prezentându-se recurenții sau recurentete în vre-o duminică sau sărbătoare în sf. biserică din Tășad spre a se arăta poporului.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Tășad, la 21 noemvrie (4 dec.) 1913.

Traian D. Roman,
paroh-președinte.

Pantelie Bugar,
notar.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopop, inspec-
tor școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă parohul actual din **Chisetău**, tractul Belințului, decretat pe baza înaltei rezoluții consistoriale de sub Nr 5315/913, se eserie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială de 32 jugh. pă-
mânt arător.

2. $\frac{3}{4}$ jugher intravilan de sub Nr. 38.

3. Jumătate din stola legală și venitele acci-
dențiale

4. Eventuala întregire dela stat. pe carea însă nici comuna bisericească, nici superioritatea bis. nu o garantază.

Alesul va avea se supoarte dările publice, după toate aceste venite. E dator mai departe să catehizeze elevii dela școala noastră confesională fără altă remunerație.

Dela reflectanți se cere cvalificația prescisa pentru parohie de clasa I. conform concl. Sin. eparh Nr. 84/910 și să-și acludă documentele în original, iar dacă sunt deja în funcție, și atestat dela respectivul șef. tractual Pref-riți vor fi cei cari vor dovedi că sunt capabili să dirigeze corul local.

Petițiile concursuale, adresate comitetului parohial, sunt a-se trimite în termenul concursual oficiului protopresb gr. ort. rom. din Belinț (Belence Temes-m.) iar reflectanții într-o duminică ori sărbătoare, să se prezinte în sfta biserică din Chisetu spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și tipic și în cântarea bisericească.

Comitetul parohial

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Cintei** (Köröscsente u. p. Nadab) se descrie concurs cu termen de **30 zile** de prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesiune pământ.
2. Un intravilan parohial.
3. Despăgubire de pășune.

4. Stolele și birul preoțesc statorit de corporațiunile parohiale și aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 899/1912.

Se obsearvă, că parohia nu garantează întregirea dotației dela stat.

Alegândul preot are să supoarte dările, ce se vor efectă după venitele beneficiate de dânsul, și este îndatorat a catehiză la școlile, din comună fără drept la remunerațiune.

Parohia fiind de **clasa primă**, dela recurenți se cere cvificația prescrișă în concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84 II/1 pin 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescise și cu atestat de serviciul prestat și adresate comitetului parohial din Cinteiu, se vor subșterne în termenul legal P. O. Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. or. rom. în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții au a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Cinteiu arătându-și desteritatea în cântarea bis. în orator e și rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu*, protopop ort. or. român.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a Băița** se descrie concurs cu termen de **alegere 30 zile** socotite dela prima publicare, pe lângă următorii beneficii:

1. Cvarțir 3 chii, cutină, cămară.
2. Birul preoțesc, 2 cor. de cununie.
3. Stole uzuat și
4. Intregirea dela stat.

Alesul va plăti dările publice și va provedea catehizarea la școlile străine din loc fără altă remunerațiune din partea parohiei.

Recurenții, conformându-se întru toate normelor în vigoare, își vor teantă petițiile instruate complet și adresate comitetului parohial, din loc P. On. Oficiu pprezbiteral al tractului Vașcău în Cusiș (Kö-zvényes p. u. Kisszedres).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția*, vicar ppsc.

—□—

2—3

Nr. 712/1913.

Pe baza incuviințării Ven. Consistor de sub Nr. 3563 B. 1913. prin aceasta în urma deficienții preotului Ghorghe Morarescu se publică concurs cu termen de **30 zile** în „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a Tinod**, protopresbiteratul Peșteșului, pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parohială cu supraedificatele necesare.
2. Intravilanul și pământul parohial de peste Criș, din țarină și țarinioară.
3. Dela fiecare număr de casă 1 măsură de cucuruz și o zi de clacă, care se poate însă rescumpără cu 80 fil. în bani.
4. Stolele obișnuite.
5. Intregirea dotațiunei dela stat.

Concurenții, cari trebuie se aibă cvificație preoțească pentru parohii de cl. II-a sunt avizați, ca cererile de concurs, ajustate legal, adresate comitetului parohial din Tinod, să le înainteze Prea On. oficiu protopopesc în Mezőtelegd, în termenul concursual, având dânsii, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul parohial, a se prezentă în cutareva duminecă în sfânta biserică din Tinod, spre a-și arată desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

Gheorghe M. Morarescu,
paroh, președ. com. par.

Mihail Giurău,
notar adhoc.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala confesională gr.-ort. rom din **Bulza** — tractul Lipovei — în nex cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 5026/913 se publică de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”. Emolumentele sunt:

1. În bani gata 516 cor. 40 fil. dela comuna bisericicească, iar 364 cor. întregire dela stat. 2. Pământ în valoare de 80 cor. 3. Pentru lemnele învățătorului 40 cor. 4. Cortel liber în noul edificiu școlar și grădină $\frac{1}{4}$ jugăr. 5. Pentru conferință 20 cor. 6. Pentru scripturistică 6 cor. 7. Intregirea dela stat după serviciul prestat se va cere dela stat.

Alesul învățător este îndatorat a ține strana cantorală în dumineci și sârbători, a instrua elevii în cântările bisericesti, a luă parte la mormântări și a conduce școala de repetițiune fără alta remunerațiune.

Refiectanții sunt pofțiți ca recursele ajustate cu documente originale și anume: a) extras de botez din matricula bis. și extras de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățător, c) atestat de serviciu de până aci, d) atestat de apartinență dela antistia comunei natale — și adresate comitetului parohial din Bulza să le înainteze în trmul fixat P. O. Oficiu protopopesc gr.-or rom. din Lipova (Lippa) având a se prezentă în careva duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bulza spre a-și arată desteritatea în cântare și tip c.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-ort. rom. ținută în Bulza la 23 iunie (6 iulie) 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabritiu Manuila*, protopresbiter inspector școlar.

—□—

3—3

A apărut

◆ **CAZANIA** ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ **LIBRĂRIA DIEGEZANĂ, ARAD.** ◆

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint chiņa	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.